

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)	การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)	The Development of Policy Recommendation for Monitoring of Basic Education Administration of Office of the Basic Education Commission
ชื่อนักวิจัย	ดร.วรัญญูภรณ์ ชาลีรักษ์
ผู้สนับสนุนทุนวิจัย	-
ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ	2564
ประเภทของงานวิจัย	วิจัยและพัฒนา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้แนวทางและข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In - depth Interview of Experts) เกี่ยวกับแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการคัดเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อให้ทราบกรอบแนวคิดการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการติดตาม

การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 2 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ แนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินเชิงวิพากษ์ จำนวน 9 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ Miles และ Heberman (1984) และบรรณาธิการข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 รายการ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กรอบแนวคิด 4) ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ระยะที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสอบถามความคิดเห็นการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งตามสังกัดผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 119 คน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 31 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน ปรับปรุงและนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ Miles และ Heberman (1984) และเรียบเรียงและนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษาปรากฏผล ดังนี้ 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ 1.1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับ

สภาพปัจจุบันการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงานด้านงบประมาณ และการบริหารงานด้านวิชาการ ตามลำดับ 1.2) ปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป และการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ 1.3) แนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการติดตามองค์ประกอบภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป 2) ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อสรุปข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 2.1) หลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) กรอบแนวคิด 2.4) ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2.5) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย 3) ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 3.1) ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ในเรื่องความมีประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง มีผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงานด้านวิชาการ และในเรื่องความมีประโยชน์ ความถูกต้อง และความเหมาะสม มีผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป 3.2) ผลการจัดทำบรรณาธิการข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสมบูรณ์ ดังนี้ 1) การบริหารงานด้านวิชาการ มี 9 ข้อ 2) การบริหารงานด้านงบประมาณ มี 7 ข้อ 3) การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล มี 7 ข้อ และ 4) การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป มี 7 ข้อ

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังค้นพบข้อเสนอแนะการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อเป็น

แนวทางในการกำหนดทิศทางและนโยบายการพัฒนาสถานศึกษา 1.2) จัดทำคู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษา และคู่มือการกำกับติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.3) ควรมีการระดมทรัพยากรมาจัดการศึกษาในรูปแบบภาคีอย่างมีส่วนร่วม 1.4) ประเมินสถานศึกษาที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ ให้รางวัลและเป็นต้นแบบ 1.5) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จทุกด้าน 2) ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป คือ 2.1) อาจปรับรายการข้อเสนอเชิงนโยบายบางข้อ เพื่อให้เข้ากับบริบท และปรับเปลี่ยนแนวทางให้มีประสิทธิภาพที่มากขึ้นกว่าเดิม 2.2) ควรมีการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้เข้ากับบริบทและปัจจัยในการบริหารจัดการการศึกษาที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย, การติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยมีจุดประสงค์สำคัญในการพัฒนาผู้ที่อยู่ในวัยเรียนให้มีความรู้ความสามารถและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็น “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

นโยบายการศึกษาของไทยมีความชัดเจน ซึ่งทุกคนต้องถือปฏิบัติและได้รับ การสนับสนุนจากหลายฝ่าย ส่วนการนำนโยบายทางการศึกษาไปใช้ ในระยะเวลาที่ผ่านมาสำหรับการศึกษาของไทย มีทั้งส่วนที่ประสบผลสำเร็จและส่วนที่ยังเป็นปัญหา โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของไทย คงต้องใช้เวลาในการพัฒนาต่อไป โดยเร่งสร้างแรงบันดาลใจผู้นำทางการศึกษา ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปฏิรูประบบการเรียนการสอนใหม่ เพื่อสร้างคุณภาพให้ผู้เรียนที่จะต้องก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

และส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2560) และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นว่า ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติของการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่งคั่ง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดารให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติและพลเมืองโลกที่ดี มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยและพลโลกที่มีทักษะการคิดขั้นสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางในการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ในสภาพปัจจุบันนโยบายการศึกษาของไทย มีนักวิชาการและบุคคลต่าง ๆ ได้วิเคราะห์และวิจารณ์การจัดการศึกษาของไทยมากมาย ซึ่งเสียงส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบทั้งระบบการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว จนทำให้การศึกษาของไทยและมาตรฐานผู้เรียนของไทยก้าวไม่ทันโลก จึงสมควรที่จะหันกลับมามอง และ

คิดใหม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น โดยวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษาของไทยและพิจารณาว่ามีแนวทางใดที่จะพัฒนาการศึกษาของไทยในปัจจุบันและวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาในอนาคตของไทย โดยการพัฒนาต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ สอดคล้องกับความเป็นไทยในบริบทโลก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดการติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสะท้อนผลการดำเนินงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ขณะเดียวกันการติดตามและประเมินผลจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมตามสภาพการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการติดตามและประเมินผลตามแนวคิดที่หลากหลายต่างก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การมุ่งตรวจสอบคุณภาพของการดำเนินงานนั้น ๆ ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ได้ผลหรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ บกพร่องในเรื่องใด เพื่อใช้ข้อมูลเหล่านั้นตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนการดำเนินการต่อหรือยุติการดำเนินการ ตลอดจนหาทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของโครงการ นอกจากนี้การติดตามและประเมินผลจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงาน ซึ่งวิธีการ รูปแบบ กระบวนการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ผู้รับการประเมินได้ปฏิบัติจริงนั้นเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เพราะหากข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามกระบวนการหรือผลลัพธ์ที่ได้ ข้อมูลที่ได้ก็ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการประเมินที่มีกรรมการหลายคน ซึ่งผลที่ได้อาจมีหลากหลายมิติที่กรรมการแต่ละคน จะประเมินผลการดำเนินงาน เพราะอาจมีความคลาดเคลื่อนในบางส่วน ตลอดจนการพัฒนาเครื่องมือตามตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการประเมินนั้นมีความสำคัญเช่นกัน เพราะเครื่องมือเป็นเสมือนตัวนำทางในการประเมินผลจากคณะกรรมการที่ไปปฏิบัติหน้าที่ประเมินต้องมีความรู้ความเข้าใจกับเครื่องมือเป็นอย่างดีด้วย รวมทั้งความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินต้องมีความเป็นกลางและมีความสามารถเสาะแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับประเด็นการประเมินให้มากที่สุดด้วยเช่นกัน

ดังนั้น รูปแบบหรือวิธีการติดตามประเมินผลควรสะท้อนผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่ได้จริง ซึ่งอาจมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานทางอิเล็กทรอนิกส์ (electronic Monitoring and Evaluation System: e – MES) และการติดตามผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ควบคู่กันไป (รายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, 2562)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้แนวทางและข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบภารกิจหลัก
4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 การบริหารงานด้านวิชาการ
- 1.2 การบริหารงานด้านงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป

2. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและตัวแปร

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย
มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาเอกสาร (Documentary Study)

การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหาร
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย รายงานการประชุม
รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการนโยบาย
การวิจัยเชิงนโยบาย การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ข้อเสนอเชิงนโยบายและการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study)

การศึกษาเชิงสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 183 เขต และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 เขต รวมจำนวนทั้งสิ้น 245 คน ซึ่งได้มาจากวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1.3 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In - depth Interview of Experts)

สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In - Depth Interview of Experts) มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบาย จำนวน 3 คน นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือมีผลงานที่เป็นที่ยอมรับหรือทำงานด้านกรวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา จำนวน 3 คน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน ที่มีคุณลักษณะจำเพาะมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการศึกษา 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การสังเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลสารสนเทศ จากผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.2 การยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลสารสนเทศ จากผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.3 การตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือมีผลงานที่เป็นที่ยอมรับหรือทำงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน ที่มีคุณลักษณะจำเพาะ คือ ปฏิบัติหน้าที่ดูแลด้านนโยบายและหรือมีความรู้ความสามารถความชำนาญการและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย การติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.4 การบรรณาธิการข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย การติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นตอนย่อยที่ 2.3

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการ 2 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 3.1 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตดังนี้

1) ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 183 เขต และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 เขต รวมจำนวนทั้งสิ้น 245 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้ในการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งตามสังกัดผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จะได้กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 119 คน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 31 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ความมีประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความถูกต้อง และ 4) ความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3.2 ปรับปรุงและนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ขอบเขตแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา/ที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ทฤษฎีการติดตามและประเมินผล
 - 1.3 หลักธรรมาภิบาล
 - 1.4 ทฤษฎีระบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการนโยบาย
 - 2.1 ความหมายของนโยบาย
 - 2.2 ความสำคัญของนโยบาย
 - 2.3 แนวคิดเชิงนโยบาย
3. การวิจัยเชิงนโยบาย
 - 3.1 ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย
 - 3.2 ระดับนโยบาย
 - 3.3 ประเภทของนโยบาย
 - 3.4 กระบวนการกำหนดนโยบาย
 - 3.5 องค์ประกอบนโยบาย
 - 3.6 การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย
 - 3.7 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580
5. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579
6. แผนปฏิบัติการราชการ พ.ศ. 2563 – 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ
7. แผนปฏิบัติการราชการ พ.ศ. 2563 – 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565
9. การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
10. บริบทสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยนี้ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยประเภทต่าง ๆ โดยระเบียบวิธีการวิจัยแต่ละประเภท จะดำเนินการเป็นคู่ขนาน (Parallel) และข้อมูลที่ได้จากการผลการวิจัยแต่ละประเภท ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาเอกสาร (Documentary Study)

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study)

ขั้นตอนที่ 1.3 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In - depth Interview of Experts)

ผลจากการดำเนินการในระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ขั้นตอน นำมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำเป็น (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**ระยะที่ 2 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 สังเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตาม
การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.2 ยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.3 ตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการ
การศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2.4 การบรรณาธิการข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลจากการดำเนินการในระยะที่ 2 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อนำมาพัฒนาเป็น (ร่าง)
ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสมบูรณ์

**ระยะที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้**

ขั้นตอนที่ 3.1 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3.2 ปรับปรุงและนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหาร
จัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลจากการดำเนินการในระยะที่ 3 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการ
บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับสมบูรณ์)
ที่มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสม

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อสรุปข้อเสนอเชิง นโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1 หลักการ

การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการ สำคัญยิ่งในการตรวจสอบการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย และ จุดประสงค์ที่กำหนด การดำเนินงานนั้น ๆ ว่าดีหรือไม่ดี อย่างไร ได้ผลหรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ บกพร่อง ในเรื่องใดเพื่อใช้ข้อมูลเหล่านั้น ตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนการดำเนินการต่อหรือยุติ การดำเนินการ ตลอดจนหาทางเลือกที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ของโครงการ ตลอดจนการติดตาม และประเมินผลที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตาม การดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบภารกิจหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานด้านวิชาการ 2) การบริหารงานด้านงบประมาณ 3) การบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจข้อเสนอเชิงนโยบายการกำกับ ติดตาม การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นที่ประจักษ์และยอมรับได้
- 2) เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการ สถานศึกษาในพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) เพื่อให้มีนวัตกรรมการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบาย และความต้องการของผู้เรียน

2. กรอบแนวคิด

2.1 เตรียมการในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย

- 1) กำหนดบริบทข้อเสนอเชิงนโยบาย
- 2) ข้อตกลงและค่านิยมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความแตกต่างกัน
- 3) ข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้เกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายที่นำไปพัฒนา เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีอยู่เดิมและการเปลี่ยนแปลง นโยบายที่ใช้ความพยายามสูง
- 4) ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2 การกำหนดข้อคำถามเบื้องต้นในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การนำไปใช้ประโยชน์และคุณภาพในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ประเด็นข้อปัญหาที่จะพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย
- 2) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย
- 3) ผลที่ได้จากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่สะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่าง

2.3 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งผลการจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผู้วิจัยได้ใช้และดำเนินการตามกระบวนการของ POLC ทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กร โดยมีประเด็นสำคัญ 4 ข้อ ดังนี้

- 1) กระบวนการของ POLC เป็นทฤษฎีการจัดการที่ใส่ใจกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ ไปจนถึงการประเมินผล
- 2) จุดเด่นอย่างหนึ่งของ POLC คือการให้ความสำคัญกับภาวะการณืเป็นผู้นำ ซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญในการบริการจัดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- 3) ข้อดีของ POLC คือการใส่ใจการสร้างมาตรฐานในทุกรายละเอียด เน้นปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ส่งผลดีต่อการประเมินผลที่ชัดเจน สามารถวัดประสิทธิภาพของการทำงานได้ดี
- 4) ขั้นตอนของ POLC ประกอบด้วย
 - P - Planning การวางแผน
 - O - Organizing การจัดการองค์กร
 - L - Leading ภาวะการณืเป็นผู้นำ
 - C - Controlling การควบคุม

3.4 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดแนวทางตามองค์ประกอบภารกิจหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานด้านวิชาการ 2) การบริหารงานด้านงบประมาณ 3) การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 การบริหารงานด้านวิชาการ มี 9 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ควรมีการดำเนินการโครงการพัฒนากำกับ ติดตาม หลักสูตรระดับท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 สู่สถานศึกษา
- 2) ควรมีกระบวนการกำกับติดตามหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตลอดจนคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถรอบด้าน สู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ
- 3) ติดตามการดำเนินการกำกับสถานศึกษาที่ใช้กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีคุณภาพ
- 4) ควรมีการดำเนินการกำกับ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับการผลิตจัดหาและพัฒนาสื่อเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือกับสถานศึกษา ถึงรูปแบบแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง
- 6) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการจัดระบบการพัฒนาการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการกำกับติดตามตรวจสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม
- 7) ติดตามการดำเนินการพัฒนากำกับติดตามการวิจัยและนำผลการวิจัย ไปพัฒนาคุณภาพการบริหารงานด้านวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเป็นระบบ
- 8) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควบคู่กับกำกับติดตามตรวจสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างเป็นประสิทธิภาพ
- 9) ควรมีการจัดทำรูปแบบแนวทางการกำกับติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของบุคคล ครอบครัว เอกชนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สู่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การบริหารงานด้านงบประมาณ มี 7 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการจัดระบบการบริหารจัดการการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหาและความต้องการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- 2) ควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารการเงินบัญชีและพัสดุและดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
- 3) ควรมีการจัดทำแผนการกำกับติดตามการใช้งบประมาณและดำเนินการกำกับติดตามเกี่ยวกับการควบคุมการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 4) ควรมีการกำกับ ติดตามการดำเนินการตรวจสอบภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนารูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามและประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 6) ควรมีการกำหนดรูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาทุนการศึกษาและตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) ควรมีการกำหนดรูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามเกี่ยวกับการรายงานผลการใช้เงินประเภทต่าง ๆ ตามขั้นตอนและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.3 การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล มี 7 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนางานวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา
- 2) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้
- 3) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการจัดทำแผนเพื่อใช้ในการสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน การออกจากราชการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง
- 4) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ และส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 5) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 6) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องสู่การปฏิบัติจริง

7) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการรายงานผล การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมีการนำผลไปใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

3.4 การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป มี 7 ข้อ ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาและจัดระบบการวางแผน การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับสำมะโนนักเรียนและการรับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

3) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับสภาพและความพร้อมของอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติต้งานตลอดจนมีการสำรวจปัจจัยงบประมาณที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินการให้เพียงพอเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

4) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ทันสมัยเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

5) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน มีประสิทธิภาพและควบคุมความเสี่ยงในการปฏิบัติงานได้

6) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับสวัสดิการ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างความพึงพอใจให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานทางการศึกษา

7) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พร้อมมีแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

4. เจ็อนไขสู่ความสำเร็จในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย

4.1 ผู้บริหารทุกระดับต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของข้อเสนอเชิงนโยบาย การกำกับ ติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณและบทบาทอย่างเป็นรูปธรรม โดยการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเป็นระบบ

4.3 ควรกระจายอำนาจการบริหารงานแก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติและตัดสินใจอย่างแท้จริง

4.4 หน่วยงานทางการศึกษาต้องบริหารจัดการตนเองให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น มีอิสระในการวางแผนการจัดการองค์กร ภาวะการเป็นผู้นำและการควบคุม อย่างเป็นระบบ

4.5 หน่วยงานทางการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการกำกับ ติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างแท้จริง เห็นความสำคัญและเกิดความตระหนักร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการการศึกษา

4.6 หน่วยงานทางการศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี ตามระเบียบกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล

4.7 บุคลากรในหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายอย่างแท้จริง

4.8 หน่วยงานทางการศึกษาต้องสร้างความเชื่อมั่นความศรัทธาจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

4.9 หน่วยงานทางการศึกษาต้องมีระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงานด้านงบประมาณ และการบริหารงานด้านวิชาการ ตามลำดับ ปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป และการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถ และมีการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง แต่อาจมีบางด้านที่สถานศึกษามีการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาไม่ครอบคลุม หรือไม่ถูกต้องตามหลักการ อาจเนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านนั้น ๆ รวมถึงขาดการนิเทศติดตามให้คำแนะนำจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการสนับสนุนด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีการนิเทศติดตามให้คำแนะนำ ในการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด มีนโยบายที่ชัดเจน เหมาะสมเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติลงสู่สถานศึกษาและต่อเนื่องรวมถึงประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ซึ่งสอดคล้อง

กับ พร็ิมเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าจุดเด่นของการดำเนินงานตามนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนต่อในระดับสูงขึ้น มีนโยบายการสร้างค่านิยมของบุคลากรในสถานศึกษา และสนับสนุนระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับ นันทภักดิ์ จันทร์สาห์ และคณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่าเหตุปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาครู ได้แก่ นโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีนโยบายที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์มองการไกลและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ครูเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนา จึงมีความพร้อมด้านคุณวุฒิและวิทยุฒิ พร้อมทั้งจะรับการพัฒนาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดหน่วยดำเนินการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีกลุ่มบริหารงานบุคคลทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารบุคคลและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากการดำเนินการจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน และ Alberta (1994) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของนโยบาย ตัวนโยบาย และวิธีการที่ทำให้การมีส่วนร่วมส่งผลถึงตัวบุคคลเหล่านั้น ในการตรวจสอบกับกรณีศึกษาของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ

2. อภิปรายผลข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ การบริหาร และการจัดการการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เพื่อให้มีอิสระในการบริหารและการจัดการ สามารถตัดสินใจในระดับของหน่วยปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับคณะนิง สายแก้ว (2549) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีองค์ประกอบในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของการบริหารงานโดยรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ส่วนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำแนกตามการบริหารงานแต่ละด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่ 1 การบริหารงานด้านวิชาการ มีแนวนโยบาย 9 ข้อ ได้แก่

- 1) ควรมีการดำเนินการโครงการพัฒนากำกับ ติดตาม หลักสูตรระดับท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 สู่สถานศึกษา
- 2) ควรมีกระบวนการกำกับติดตามหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น ตลอดจนคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถรอบด้าน สู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ
- 3) ติดตามการดำเนินการกำกับสถานศึกษาที่ใช้กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญอย่างมีคุณภาพ
- 4) ควรมีการดำเนินการกำกับ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เกี่ยวกับการผลิตจัดหาและพัฒนาสื่อเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือ กับสถานศึกษาถึงรูปแบบแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง
- 6) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการ จัดระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการกำกับติดตามตรวจสอบและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม
- 7) ติดตามการดำเนินการพัฒนากำกับติดตามการวิจัยและ นำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการบริหารงานด้านวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีคุณภาพ และ เป็นระบบ
- 8) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนควบคู่กับกำกับติดตามตรวจสอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9) ควรมีการจัดทำรูปแบบแนวทางการกำกับติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวยุ วเอกชนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบัน สังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านที่ 2 การบริหารงานด้านงบประมาณ มีแนวนโยบาย 7 ข้อ ได้แก่

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการจัดระบบการบริหารจัดการการใช้ งบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหาและความต้องการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- 2) ควรมี การพัฒนาระบบการบริหารการเงินบัญชีและพัสดุและดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบอย่างมี ประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
- 3) ควรมีการจัดทำแผนการกำกับติดตามการใช้งบประมาณและดำเนินการ กำกับติดตามเกี่ยวกับการควบคุมการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 4) ควรมีการ กำกับ ติดตามการดำเนินการตรวจสอบภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนารูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามและประเมินผลการบริหารงานด้านงบประมาณของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 6) ควรมีการกำหนดรูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามเกี่ยวกับการ ระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาทุนการศึกษาและ ตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) ควรมีการกำหนดรูปแบบและแนวทางการกำกับติดตามเกี่ยวกับการ รายงานผลการใช้เงินประเภทต่าง ๆ ตามขั้นตอนและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและ

ต่อเนื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่ 3 การบริหารงานด้านการบริหารบุคลากร มีแนวนโยบาย 7 ข้อ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนางานวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา 2) ควรมีการกำกับ ติดตาม เกี่ยวกับการสรรหา และการบรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ 3) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการจัดทำแผนเพื่อใช้ในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน การออกจากราชการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง 4) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา สู่ความเป็นมืออาชีพที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ และส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 6) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการ เสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องสู่การปฏิบัติจริง 7) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับการรายงานผล การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนมีการนำผลไปใช้ในการพัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง และข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่ 4 การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป มีแนวนโยบาย 7 ข้อ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาและจัดระบบการวางแผน การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับสำมะโนนักเรียนและการรับ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ 3) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับสภาพและ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการสำรวจปัจจัย เงื่อนไขที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินการให้เพียงพอเหมาะสม มีประสิทธิภาพ 4) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ทันสมัยเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ 5) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน มีประสิทธิภาพและควบคุมความเสี่ยงในการปฏิบัติงานได้ 6) ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับ สวัสดิการ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างความพึงพอใจ ให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานทางการศึกษา 7) ควรมีการ กำกับ ติดตาม เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พร้อมมีแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจ ในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินรัตน์ จิตตสุโก (2560) ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบาย การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการศึกษาได้ข้อเสนอดังนี้คือ ด้านโครงสร้าง ด้านเทคโนโลยี ด้านวัฒนธรรม ด้านงานแบ่งออกเป็น 4 งานคือ บริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ บริหารงานทั่วไป โดยดำเนินงานแยกเป็น บริหารงานวิชาการ 4 ข้อ บริหารงานบุคคล 7 ข้อ บริหารงบประมาณ 4 ด้านบริหารงานทั่วไป 5 ข้อ และ สอดคล้องกับ อุษณี ไชยวงศ์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษา

โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการดำเนินงานพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายการจัดการการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ ปฐมวัยต้นแบบตามการประเมิน CIPPIEST มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปได้ทั้งหมด 12 ประเด็น สอดคล้องกับ แนววรรณพงษ์สะอาด (2554) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิผลของการจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประกอบด้วยเป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ และกลไกเชิงนโยบายในด้านคุณภาพ ผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้อุปด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ผลจากการวิจัยได้ขอเสนอเชิงนโยบายที่มีเป้าหมาย เน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา การพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีกลยุทธ์ที่สำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ พลพิทักษ์ (2563) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในจังหวัดนครพนม มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในจังหวัดนครพนม จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hambleton (1983) ที่ได้วิจัยว่าการวางแผนนโยบาย ตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการนำกระบวนการของนโยบายไปปฏิบัติ นั่นคือการสื่อสารของนโยบาย (policy Messenger) ที่จะต้องกำหนดแนวทางนโยบายและเป้าหมายให้ชัดเจน จึงจะมีประสิทธิภาพ

3. อภิปรายผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ในเรื่องควมมีประโยชน์ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายการ ได้ ดังนี้ผลการประเมินควมมีประโยชน์สูงสุด คือ การบริหารงานด้านวิชาการ ผลการประเมินความเป็นไปได้สูงสุด คือ การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป ผลการประเมินความถูกต้องสูงสุด คือ การบริหารงานด้านวิชาการ ผลการประเมินความเหมาะสมสูงสุด คือ การบริหารงานด้านวิชาการ จะเห็นได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการ มีผลการประเมินสูงสุดจากการประเมินควมมีประโยชน์ การประเมินความถูกต้อง และการประเมินความเหมาะสม และผลการประเมินต่ำสุดจากการประเมินความเป็นไปได้ โดยเฉพาะการประเมินในรายการควมมีการจัดทำรูปแบบแนวทางการกำกับ

ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว เอกชนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะ การติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ มีค่อนข้างน้อย และ มีการสนับสนุน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว เอกชนองค์กรเอกชน องค์กร ปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วม ในการจัดการการศึกษาและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาน้อยมาก และ การประเมินความเป็นไปได้ของการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป มีผลการประเมินสูงสุด โดยเฉพาะการประเมินในรายการ ควรมีการกำกับ ติดตามเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่ทันสมัยเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มองเห็นว่ามีความเป็นไปได้สูง ในการบริหารจัดการการศึกษา ของผู้อำนวยการสถานศึกษา และการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติงานร่วมกันในการสร้างมาตรฐาน การปฏิบัติงานที่ทันสมัยเป็นรูปธรรม ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ อีกทั้งมีการกำกับติดตามของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่ชัดเจน และมีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินรัตน์ จิตตสุโก (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่าข้อเสนอเชิงนโยบายที่ใช้ความสำคัญกับงาน วิชาการ 3 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์นโยบาย 2) แนวทางนโยบายจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างมีแนวทาง ด้านเทคโนโลยี 4 แนวทาง ด้านวัฒนธรรม 4 แนวทางด้านงาน 24 แนวทาง แยกเป็นงานวิชาการ 9 แนวทาง งานงบประมาณ 7 แนวทาง งานบุคคล 7 แนวทาง งานงบประมาณ 4 แนวทาง งานทั่วไป 4 แนวทาง 3) การนำไปปฏิบัติได้มีวิธีการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ดังนี้ ด้านโครงสร้าง 3 วิธีการ ด้านเทคโนโลยี 3 วิธีการ ด้านวัฒนธรรม 3 วิธีการ ด้านงาน 18 วิธีการ แยกเป็นงานวิชาการ 7 วิธีการ งานงบประมาณ 4 วิธีการ งานบุคคล 2 วิธีการ งานทั่วไป 5 วิธีการ เมื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิง นโยบายการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กานต์ เนตรกลาง (2556) ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบาย การดำเนินการเพื่อเป็นผู้นำในการ จัดการการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาด้วยการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านวิชาการมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด และ กัญญาณัฐ ปุณา พูนชัย ยาวีราช และไพรง รัตน์ชูวงศ์ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหาร จัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ที่มีการออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาส ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการและสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ

เป็นฐาน เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงศักดิ์ พุดน้อย และ ศักดิ์ไทย สุรกีจบรร (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ แบ่งเป็น 9 ด้าน คือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ป็นมืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อัจฉริยะ 8) การพัฒนาระบบ บริหารจัดการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ka – ho - Mok (2002) ได้ศึกษาเรื่อง “Decentralization and Marketization of education in Singapore: A Case Study of the Scool Excellence Model” เพื่อตรวจสอบและศึกษา ปรากฏการณ์ถึงหลักการรูปแบบของความเป็นเลิศของสถานศึกษาในประเทศสิงคโปร์ ทำให้ สถานศึกษามีแผนนำสู่การปฏิบัติและการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ จนประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรศึกษา ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและนโยบายการพัฒนาสถานศึกษา

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทำคู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษา และคู่มือการกำกับติดตามการบริหารจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบภารกิจหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารงานด้านวิชาการ 2) การบริหารงานด้านงบประมาณ 3) การบริหารงานด้าน การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป

1.3 ควรมีการระดมทรัพยากรมาจัดการการศึกษา ในรูปแบบภาคีอย่างมีส่วนร่วม

1.4 จัดให้มีประเมินสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ดำเนินงาน ประสบความสำเร็จ ให้การชื่นชม ให้รางวัล และเป็นต้นแบบ

1.5 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ในการบริหารจัดการ การศึกษา หากมีการศึกษาครั้งต่อไป อาจปรับรายการข้อเสนอเชิงนโยบายบางข้อ เพื่อให้เข้ากับบริบท และปรับเปลี่ยนแนวทางให้มีประสิทธิภาพที่มากขึ้นกว่าเดิม

2.2 การศึกษาครั้งต่อไป อาจมีการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการติดตามการ บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้เข้ากับ บริบทและปัจจัยในการบริหารจัดการการศึกษาที่แตกต่างกัน